

Raport z ewaluacji wewnętrznej

Szkoła Podstawowa im. Juliusza Słowackiego w Sułowie

2020/2021

1. Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne.....	3
1.1. Ankieta dla uczniów	3
1.2. Ankieta dla nauczycieli	6
1.3. Ankieta dla rodziców.....	7
1.4. Analiza dokumentów.....	10
2. Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji.....	13
2.1. Ankieta dla uczniów	13
2.2. Ankieta dla nauczycieli	17
2.3. Ankieta dla rodziców.....	20
2.4. Wywiad z dyrektorem	22
3. Wykorzystanie w procesach edukacyjnych narzędzi i zasobów cyfrowych oraz metod kształcenia na odległość	23
3.1. Ankieta dla uczniów	23
3.2. Ankieta dla nauczycieli	24
3.3. Ankieta dla rodziców.....	28
4. Skutki izolacji społecznej wynikającej ze stanu pandemii dla uczniów szkoły	31
4.1. Ankieta dla nauczycieli	31
4.2. Ankieta dla rodziców.....	33
4.3. Ankieta dla uczniów	37
4.4. Rekomendacje	37
5. Wnioski.....	39
5.1. Kształtowane są postawy i respektowane są normy społeczne	39
5.2. Szkoła wspomaga rozwój uczniów z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji...40	40
5.3. Wykorzystanie w procesach edukacyjnych narzędzi i zasobów cyfrowych oraz metod kształcenia na odległość.....	40
5.4. Skutki izolacji społecznej wynikającej ze stanu pandemii dla uczniów szkoły	41
6. Rekomendacje	43

1. Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne

1.1. Ankieta dla uczniów

Opracowanie: D. Gibasiewicz, M. Baczkowska-Milian

W ankiecie wzięło udział 147 uczniów klas I- VIII.

Pytanie 1: Czy znasz zasady właściwego zachowania w szkole/na lekcjach zdalnych?

Pytanie 2: Czy przestrzegasz tych zasad?

Z ankiety wynika, że 95% badanych uczniów zna, 4% częściowo zna zasady właściwego zachowania w szkole i podczas zdalnych lekcji, jednak już tylko 75% je stosuje, a 24% czasami je stosuje.

Pytanie 3: Czy znasz prawa i obowiązki ucznia swojej szkoły?

Zdecydowana większość (97%), zna prawa i obowiązki ucznia. Tylko 3% nie zna swoich praw i obowiązków jako ucznia szkoły.

Pytanie 4: Oceń swoje poczucie bezpieczeństwa w szkole – wybierz cyfrę od 1 do 5. 1 oznacza, że czujesz się zagrożony; 5 oznacza, że czujesz się bezpiecznie.

Zdecydowana większość uczniów (90%), oceniło bezpieczeństwo w szkole na 5 lub 4, 2% ocenia średnio bezpieczeństwo w szkole, a 8 % stwierdziło, że w szkole jest niebezpiecznie lub raczej niebezpiecznie.

Pytanie 5: Miejsca, które w szkole są mniej bezpieczne (wielokrotny wybór):

- wszędzie jest bezpiecznie – 59%
- toaleta – 15 %
- boisko – 13%
- dziedziniec szkoły – 12%
- szatnia – ok.11%

Pytanie 6: Czy byłeś świadkiem niewłaściwych zachowań kolegów/ koleżanek?

- Tak – 80%
- Nie – 20%

Pytanie 7: Czy byłeś w szkole obrażany/przezywany?

- Tak – 54 %
- Nie – 46%

Pytanie 8: Inni uczniowie obrażali Cię za pomocą Internetu lub telefonu komórkowego?

- ani razu 70%
- raz – 14%
- 2-3 razy 9%
- 4 razy i więcej – 7%

Pytanie 9: Czy w szkole są podejmowane działania, których celem jest eliminowanie takich zagrożeń?

- Tak – 80%
- Nie – 20%

Pytanie 10: Czy podejmowane działania przynoszą efekty?

- Tak – 69%
- Nie – 31%

Pytanie 11: Jakich zachowań oczekuje od Ciebie szkoła (wielokrotny wybór)?

- odpowiedzialności za swoje zachowanie- 86%
- kultury osobistej – 86%
- aktywności – 72%
- postaw patriotycznych – 43%
- postaw proekologicznych – 30%
- unikania przemocy – 78%
- szacunku dla innych – 87%
- tolerancji – 66%
- dbania o zdrowie – 61%
- wrażliwości na potrzeby innych – 40%

Pytanie 12: Czy postawy promowane przez szkołę są zgodne z tymi, które Ty uważasz za ważne?

- Tak – 87%
- Nie – 13%

Pytanie 13: Kiedy ostatnio w szkole/na lekcjach zdalnych brałeś udział w rozmowie na temat odpowiedniego zachowania?

- w tym semestrze – 38%
- w poprzednim semestrze – 51%
- w ubiegłym roku szkolnym – 9%
- nigdy – 2%

Pytanie 14: Czy podczas lekcji lub na innych zajęciach organizowanych przez szkołę zetknąłeś się z problematyką (wielokrotny wybór):

- przeciwdziałania agresji – 37%
- wychowanie zdrowotne i problematyka uzależnień – 24%
- wychowanie ekologiczne – 16%
- edukacja patriotyczna i regionalna – 7%
- wychowanie poprzez uczestnictwo w kulturze – 16%

Pytanie 15. Czy uzyskane informacje mają wpływ na Twoją postawę i zachowanie?

- Tak – 77 %
- Nie – 23%

Pytanie 16: Mam dobre relacje z nauczycielami, oparte na szacunku i życzliwości:

- z wszystkimi nauczycielami – 60%
- z większością – 29%
- z połową – 7%
- z niektórymi nauczycielami – 10%
- z nikim – 0,6%

Pytanie 17: w razie potrzeby mogę w szkole/podczas zdalnych lekcji zwrócić się o pomoc do (wielokrotny wybór):

- wychowawcy klasy – 93%
- nauczyciela świetlicy – 20%
- innego nauczyciela – 37%
- dyrektora – 14%
- wicedyrektora – 12%
- pedagoga – 16%

- kolegi/koleżanki – 44%
- innej osoby w szkole – 11%
- nikogo – 4%.

Wnioski z ankiety:

Szkoła kładzie duży nacisk na kształtowanie postaw i respektowanie norm społecznych:

1. Uczniowie znają zasady właściwego zachowania w szkole, na lekcjach zdalnych jednak nie wszyscy tego przestrzegają.
2. Uczniowie znają prawa i obowiązki ucznia swojej szkoły.
3. W zdecydowanej większości czują się w szkole bezpiecznie, chociaż są miejsca, które wskazują na niebezpieczne (toaleta, boisko, korytarz, dziedziniec szkoły, szatnie). W takich miejscach należy wzmocnić nadzór nauczycielski podczas przerw na dyżurach.
4. Pomimo tego, że w szkole dużo mówi się o niebezpiecznych i złych zachowaniach, sytuacjach, to jednak uczniowie są świadkami niewłaściwych zachowań, obrażania, przezywania.
5. Szkoła podejmuje działania mające na celu eliminowanie zagrożeń, natomiast 30% uczniów uważa, że te działania nie przynoszą efektów.
6. Szkoła promuje zachowania pozytywne (na zajęciach w szkole, poza szkołą), które wg uczniów są potrzebne i zgodne z ich wartościami.
7. Uczniowie w razie potrzeby mogą zwrócić się o pomoc do wychowawców, innych nauczycieli, kolegów, koleżanek, pedagoga, dyrektora, innych pracowników szkoły.

1.2. Ankieta dla nauczycieli

Opracowanie: B. Jadczyk, A. Bruder

Podsumowanie ankiety

W ankiecie wzięło udział 21 nauczycieli.

Zadaniem ankietowanych nauczycieli

1. Świetlica szkolna zapewnia uczniom bezpieczne i higieniczne warunki pobytu, warunki do nauki, umożliwia rozwijanie zainteresowań, uczy organizacji spędzania czasu wolnego, umożliwia uczniom aktywność fizyczną (ponad 90% ankietowanych).
2. Świetlica włącza się w realizację działań w zakresie wychowania i profilaktyki poprzez rozbudzanie zainteresowań uczniów, zapewnianie im opieki, naukę zasad kultury, higieny i bezpiecznych zachowań, organizację czasu wolnego, współorganizację konkursów i uroczystości szkolnych.
3. Nauczyciele mają dobre relacje ze wszystkimi (71%) lub z większością pracowników szkoły (29%).
4. Nauczyciele realizują działania z zakresu wychowania i profilaktyki wynikające z potrzeb uczniów poprzez organizację imprez okolicznościowych, udział w projektach

i konkursach, rozmowy z uczniami i pogadanki, odpowiedni dobór treści nauczania, kształtowanie postaw obywatelskich.

5. Znakomita większość uczniów, zdaniem 91% nauczycieli, przestrzega ustalonych w szkole zasad postępowania. Zdaniem 9% nauczycieli – wszyscy uczniowie.
6. Wszyscy lub większość nauczycieli przestrzega ustalonych w szkole zasad zachowania.
7. Inni pracownicy szkoły przestrzegają ustalonych w szkole zasad zachowania.
8. Rodzice uczestniczą w ustalaniu bądź modyfikowaniu zasad zachowania obowiązujących w szkole poprzez regularne kontakty z nauczycielami, działalność Rady Rodziców, zatwierdzanie i opiniowanie dokumentów szkolnych.
9. Większość nauczycieli na bieżąco dokonuje analizy skuteczności realizowanych działań wychowawczych i profilaktycznych poprzez kontakty z rodzicami i uczniami, ankiety ewaluacyjne, podczas codziennych zajęć szkolnych.
10. W wyniku monitorowania działań wychowawczych i profilaktycznych wskazano na potrzebę większej współpracy szkoły z domem i podniesienia aktywności uczniów w czasie nauki zdalnej.

1.3. Ankieta dla rodziców

Opracowanie: E. Czyrek, J. Ziębikiewicz, A. Stasiewicz

1. Czy Pana/Pani zdaniem świetlica szkolna zapewnia uczniom bezpieczne i higieniczne warunki pobytu? 127 odpowiedzi

Tak 92,1%

Nie 7,9%

2. Czy Pana/Pani zdaniem świetlica szkolna zapewnia uczniom warunki do nauki, w tym pomoc w nauce? 125 odpowiedzi

Tak 86,4%

Nie 13,6%

3. Czy Pana/Pani zdaniem świetlica szkolna uczy organizacji spędzania czasu wolnego? 126 odpowiedzi

Tak 88,9%

Nie 11,1%

4. Czy Pana/Pani zdaniem świetlica szkolna umożliwia aktywność fizyczną uczniów? 122 odpowiedzi

Tak 61,5%

Nie 38,5%

5. Czy Państwa dziecko czuje się w szkole bezpiecznie? 127 odpowiedzi

Tak 66,1%

Nie 4%

Trudno powiedzieć 29,9%

6. Jeżeli są w szkole miejsca, w których czuje się ono mniej bezpiecznie, proszę wskazać je na liście poniżej? (można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

Liczba udzielonych odpowiedzi

korytarz Szatnia boisko toaleta nie ma takich miejsc

20 23 11 28 53

7. Czy Państwa syn/córka zna zasady właściwego zachowania się w szkole? 127 odpowiedzi

Tak 99,2%

Nie 0,8%

8. Czy przestrzega tych zasad? 126 odpowiedzi

Tak 98,4%

Nie 1,6%

9. Czy Państwa dziecko było świadkiem zdarzenia, kiedy ktoś na terenie szkoły? (można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

obraził kogoś, przezywał	87
szantażował kogoś, zastraszał	9
używał wobec kogoś przemocy fizycznej	37
ukradł coś komuś	3
rozpowszechniał plotki i oszczerstwa o kimś (również poprzez SMS-y lub Internetu)	28
żadne z tych wydarzeń nie miały miejsca	34

10. Czy w szkole są podejmowane działania, mające na celu eliminowanie zagrożeń wymienionych w pytaniu przedostatnim? 124 odpowiedzi

TAK 76,6%

NIE 23,4%

Wnioski

1. Świetlica szkolna jest miejscem, które zapewnia uczniom właściwe i bezpieczne warunki do pracy oraz spędzania czasu wolnego.
2. Zdaniem ankietowanych rodziców świetlica szkolna uczy organizacji czasu wolnego oraz umożliwia aktywność fizyczną uczniów.
3. Zdecydowana większość rodziców twierdzi, że w trakcie pobytu w świetlicy szkolnej, uczniowie uzyskują pomoc w odrabianiu zadań domowych i przygotowaniu do lekcji.
4. Zastanawia, że aż 30 % ankietowanych rodziców nie wie, czy jego dziecko czuje się w szkole bezpiecznie, a aż 24% nie wie, czy w szkole podejmowane są działania eliminujące zachowania negatywne.

1.4. Analiza dokumentów

Opracowanie: R. Pałka, U. Sorbicka

Zespół do spraw ewaluacji wewnętrznej w trakcie prowadzenia badania poziomu spełniania przez szkołę wymagania „Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne” dokonał analizy dokumentacji szkolnej.

Analizie zostały poddane następujące dokumenty szkolne:

- dzienniki lekcyjne,
- Statut Szkoły,
- Program Wychowawczo-Profilaktyczny,
- protokoły Rady Pedagogicznej.

Powyższa dokumentacja zawiera informacje o działaniach podejmowanych przez szkołę w celu kształtowania właściwych postaw oraz norm obowiązujących w społeczeństwie.

Zapisy programu wychowawczo-profilaktycznego wskazują, że szkoła realizuje różnorodne działania, które mają na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie pożądanych zachowań dostosowanych do potrzeb uczniów i środowiska.

W dziennikach lekcyjnych dokumentowane są tematy lekcji wychowawczych.

Lekcje wychowawcze prowadzone są według planu dostosowanego do „Programu Wychowawczo-Profilaktycznego”. Ich głównym celem jest rozwijanie zachowań, które są niezbędne w życiu społecznym np.: tolerancja, poszanowanie drugiego człowieka, szacunek, wolontariat, troska o dobro wspólne, umiejętność kulturalnego porozumiewania się, właściwe nawyki żywieniowe, zdrowy styl życia. Omawiane są zagrożenia i korzyści, których dostarcza Internet, a w związku z pandemią także zasady nauki zdalnej i zasady bezpieczeństwa w czasie pandemii. W tym roku szkolnym przypadła 75. rocznica powstania naszej szkoły. W związku z tym uczniowie mogą poszerzać wiedzę na temat historii szkoły. Na stronie internetowej szkoły cyklicznie publikowane są artykuły o tej tematyce. Niestety ze względu na czas pandemii, niektóre zaplanowane działania - apele, uroczystości szkolne, nie mogły się odbyć.

W dziennikach znajdują się także informacje o zachowaniu uczniów, nie tylko negatywne, ale również pozytywne. Wpisy w dzienniku świadczą o tym, iż mimo nauki zdalnej uczniowie klas IV- VIII aktywnie włączają się w akcje wolontariatu. Biorą udział w zbiórkach i akcjach pomocowych: „Góra Grosza”, „Przedświąteczna Zbiórka Żywności”, „Dzieło Nowego Tysiąclecia” - zbiórka publiczna, „I ty zostań świętym Mikołajem”. Uczestniczą w konkursach.

Dzięki wprowadzeniu przez szkołę e-dziennika rodzice na bieżąco pozyskują wiedzę o zachowaniu i postępach swojego dziecka.

Statut Szkoły określa model absolwenta, do którego w procesie edukacyjnym dążą nauczyciele.

Nauczyciele i wychowawcy analizują zachowania postawy uczniów. Efekty pracy wychowawczej oraz wnioski i propozycje do dalszej pracy są prezentowane podczas posiedzeń

Rady Pedagogicznej przynajmniej dwa razy w roku szkolnym. Na podstawie analizy protokołów Rad Pedagogicznych można stwierdzić, że w szkole przestrzegane są przyjęte zasady i normy postępowania. Świadczy o tym brak ocen nagannych z zachowania oraz wysoki procent ocen wzorowych i bardzo dobrych na koniec roku szkolnego 2019/2020 i na I semestr roku 2020/2021. Oceny wzorowe i bardzo dobre na koniec I semestru stanowiły odpowiednio: 30% i 41,9% wszystkich ocen uczniów klas IV-VIII. Na uwagę zasługuje wysoka frekwencja uczniów na zajęciach.

Szczegółowe informacje o liczbie ocen zawiera tabela numer 1.

Tabela 1. Oceny z zachowanie uczniów klas IV- VIII i frekwencja na zajęciach:

- rok szkolny 2020/2021 I semestr
- rok szkolny 2019/2020 klasyfikacja roczna

Liczba ocen z zachowania	wz	bdb	db	pop	ndp	ng	liczba uczniów	frekwencja na zajęciach [%]
rok szkolny 2020/2021 klasyfikacja śródroczna I semestr	50	70	41	5	1	0	167	92
rok szkolny 2019/2020 klasyfikacja roczna	82	47	21	1	2	0	157	94.87

Wnioski końcowe

1. W szkole kształtowane są postawy prospołeczne.
2. Szkoła wspiera rodzinę oraz uwzględnia w swoich działaniach potrzeby środowiska lokalnego.
3. Uczniowie rozwijają się wszechstronnie - w tym w wymiarze społecznym.
4. Uczniowie stają się coraz bardziej samodzielni w dążeniu do dobra w wymiarze społecznym, godzą dążenie do dobra własnego z dobrem innych, wolność własną z wolnością innych.
5. Uczą się szacunku dla dobra wspólnego jako podstawy życia społecznego oraz przygotowują się do życia w rodzinie, w społeczności lokalnej i w państwie.
6. Uczestniczą w działaniach z zakresu wolontariatu.
7. Szkoła umożliwia rodzicom udział w życiu szkoły, także podczas nauki zdalnej. Rodzice uchwalają program wychowawczo- profilaktyczny, angażują się w bieżące

działania na poziomie klasy lub szkoły, utrzymują regularny kontakt z wychowawcami klasy, a w razie potrzeby z pedagogiem szkolnym lub dyrektorem. W celu zapobiegania niewłaściwym zachowaniom, rodzice uczniów sprawiających trudności wychowawcze, kontaktują się ze szkołą w przypadku naruszenia obowiązujących norm i zasad.

2. Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji

2.1. Ankieta dla uczniów

Opracowanie: A. Romanowicz, M. Selwat, J. Mormel

Szkoła prowadzi działania oparte na systematycznym diagnozowaniu potrzeb rozwojowych i edukacyjnych uczniów z uwzględnieniem ich potencjalnych możliwości uczenia się lub sytuacji społecznej. Zdaniem uczniów nauczyciele rozmawiają z nimi o ich zainteresowaniach i zdolnościach (56 ze 102) respondentów stwierdza: więcej niż połowa, większość, wszyscy. Natomiast na pytanie, czy nauczyciele rozmawiają ze mną, o tym w jaki sposób lubią się uczyć (59 ze 102) respondentów stwierdza: mniej niż połowa lub żaden nauczyciel z nimi nie rozmawiał o tym problemie. 53 ze 102 uczniów ankietowanych stwierdza, że mniej niż połowa lub żaden nauczyciel, nie rozmawiają/rozmawiali z nimi o ich trudnościach w nauce. Natomiast na pytanie, czy nauczyciele służą/służyli mi pomocą, kiedy tego potrzebuję/potrzebowałem, pomagają mi przezwyciężać trudności w nauce, większość ankietowanych (77 ze 102) stwierdza: więcej niż połowa, większość, wszyscy.

W szkole w sposób powszechny prowadzi się indywidualizację procesu edukacyjnego w odniesieniu do potrzeb uczniów. Zdaniem większości ankietowanych uczniów (87 z 102) nauczyciele wierzą w ich możliwości oraz służą im pomocą.

W szkole prowadzone są różnego rodzaju zajęcia adekwatnie do rozpoznanych potrzeb edukacyjnych, społecznych i emocjonalnych uczniów. Większość uczniów (68 ze 102) stwierdziła, że w szkole są organizowane zajęcia pozalekcyjne, które ich interesują oraz takie, które są im potrzebne, nawet jeśli nie mają ochoty na nie uczęszczać (68 ze 102), a plan lekcji jest tak ułożony, że zdaniem 75 ze 102 respondentów, mogą w nich uczestniczyć. Większość ankietowanych uczniów (71 ze 102) stwierdziło, że byli pytani o to, jakie zajęcia ich interesują.

Wyniki ankiety 102 odpowiedzi

1. Nauczyciele rozmawiają/rozmawiali ze mną o moich zainteresowaniach i zdolnościach

wszyscy 4,9%	5
większość 32,4%	33
połowa 17,6%	18
mniej niż połowa 41,2%	42
żaden nauczyciel 3,9%	4

2. Nauczyciele rozmawiają/rozmawiali ze mną o tym, w jaki sposób lubię się uczyć

wszyscy 6,9%	7
większość 17,6%	18
połowa 17,6%	18
mniej niż połowa 43,1%	44
żaden nauczyciel 14,7%	15

3. Nauczyciele rozmawiają/rozmawiali ze mną o moich trudnościach w nauce

wszyscy 8,8%	9
większość 19,6%	20
połowa 19,6%	20
mniej niż połowa 32,4%	33
żaden nauczyciel 19,6%	20

4. Nauczyciele służą/służyli mi pomocą, kiedy tego potrzebuję/potrzebowałem (pomagają mi przezwyciężyć trudności w nauce).

wszyscy 23,5%	24
większość 35,3%	36
połowa 16,7%	17
mniej niż połowa 16,6%	19
żaden nauczyciel 5,9%	6

5. Nauczyciele wierzą w moje możliwości np. że mogę nauczyć się nawet trudnych rzeczy.

wszyscy 29,4%	30
większość 38,2%	39
połowa 17,6%	18
mniej niż połowa 9,8%	10
żaden nauczyciel 4,9%	5

6. W szkole byłem pytany/pytana jakie zajęcia pozalekcyjne mnie interesują

Tak 69,9%	71
Nie 30,4%	31

7. W mojej szkole są/były zajęcia pozalekcyjne, które mnie interesują

zdecydowanie tak 30,4%	31
raczej tak 36,3%	37
raczej nie 21,6%	22
zdecydowanie nie 11,8%	12

8. W świetlicy są/były zajęcia pozalekcyjne, które mnie interesują

zdecydowanie tak 6,9%	7
raczej tak 14,7%	15
raczej nie 32,4%	33
zdecydowanie nie 8,8%	9
nie chodzę do świetlicy 37,3%	38

9. W mojej szkole są/były zajęcia pozalekcyjne, które są mi potrzebne, (nawet, jeśli nie zawsze mam ochotę na nie uczęszczać)

zdecydowanie tak 27,5%	28
raczej tak 39,2%	40
raczej nie 23,5%	24
zdecydowanie nie 9,8%	10

10. Plan lekcji i dojazdów, jest/był ułożony tak, że mogę uczestniczyć we wszystkich zajęciach pozalekcyjnych które mnie interesują i/lub są mi potrzebne

zdecydowanie tak 22,5%	23
raczej tak 51%	52
raczej nie 17,6%	18
zdecydowanie nie 8,8%	9

Oddziały przedszkolne

Szkoła prowadzi działania oparte na systematycznym diagnozowaniu potrzeb rozwojowych i edukacyjnych uczniów z uwzględnieniem ich potencjalnych możliwości uczenia się lub sytuacji społecznej. Nauczyciele wskazują, że rozpoznają indywidualne potrzeby uczniów, ich możliwości i sposoby uczenia się oraz sytuację społeczną, przeważnie poprzez: rozmowę z uczniem i jego rodzicami, obserwację zachowania każdego ucznia, analizę jego dokumentacji i postępów w nauce, współpracę z innymi nauczycielami w ramach zespołów przedmiotowych podczas, których dzielą się spostrzeżeniami, pozyskują informację od specjalistów pracujących z uczniem i jego rodzicami. Wymienione działania realizowane są planowo i systematycznie, a ich efektem jest zebranie danych, z których wynika, że wśród uczniów wymagających wsparcia najwięcej jest tych, którzy mają niepowodzenia edukacyjne i zaburzenia zachowania lub emocji.

W szkole w sposób powszechny prowadzi się indywidualizację procesu edukacyjnego w odniesieniu do potrzeb uczniów. Z informacji pozyskanych od nauczycieli wynika, że zdecydowana większość nauczycieli indywidualizuje proces edukacyjny podczas bieżącej pracy z uczniami poprzez: zróżnicowanie metod, form pracy i środków dydaktycznych, uwzględnienie zróżnicowanych stylów uczenia się uczniów, stwarzanie każdemu uczniowi warunków do osiągnięcia sukcesu na miarę jego możliwości, wspomaganie indywidualne uczniów podczas wykonywania zadań na lekcji, respektowanie niejednolitego tempa pracy swoich podopiecznych, udzielanie kształtującej informacji zwrotnej.

W szkole działa świetlica szkolna, która umożliwia dzieciom odrabianie lekcji oraz służy im radą i wsparciem.

Szkoła prowadzi adekwatne i skuteczne działania dla przezwycięzania trudności wynikających ze społecznej sytuacji uczniów, co podkreślają nauczyciele. Wszyscy uczniowie potrzebujący wsparcia wynikającego z trudnej sytuacji społecznej objęci są pomocą adekwatnie do potrzeb. Dla uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej organizowana jest pomoc w postaci dofinansowania do obiadów szkolnych (2 dzieci). W celu udzielania pomocy uczniom wynikającej z ich trudnej sytuacji społecznej szkoła systematycznie współpracuje z różnymi instytucjami specjalistycznymi: poradnią psychologiczno-pedagogiczną, sądem rodzinnym, kuratorem sądowym.

W oddziałach przedszkolnych (razem 58 dzieci) z porady oraz pomocy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej korzysta 5 uczniów, co stanowi 8,6 %. Natomiast w klasach I – III (łącznie 117 uczniów) 9 uczniów, co stanowi 7,7 %. W szkole prowadzone są różnego rodzaju zajęcia adekwatnie do rozpoznanych potrzeb edukacyjnych, społecznych i emocjonalnych uczniów. Nauczyciele organizują dla uczniów ze specjalnymi potrzebami zajęcia rozwijające uzdolnienia, umiejętność uczenia się, dydaktyczno-wyrównawcze oraz specjalistyczne, tj. korekcyjno- kompensacyjne, logopedyczne, integracja sensoryczna. Zajęcia pozalekcyjne organizowane w szkole, a także w świetlicy szkolnej są dostosowane do potrzeb i możliwości dzieci, które przynoszą efekty zwłaszcza w postaci: rozwijania zdolności uczniów, wzrostu motywacji, podniesienia samooceny dziecka, poprawy wyników w nauce. W szkole są organizowane zajęcia pozalekcyjne, które wśród dzieci cieszą się dużym

zainteresowaniem i są to: koło języka angielskiego, koło przyrodnicze, koło plastyczne, koło matematyczne, koło informatyczne.

2.2. Ankieta dla nauczycieli

Opracowanie: J. Dolna, M. Trzeciak

W badaniu udział wzięło 21 nauczycieli z klas I- VIII.

Ankieta składała się z 13 pytań.

Wszyscy ankietowani nauczyciele dokonują diagnozy potrzeb swoich uczniów (100%).

Jako najważniejsze z potrzeb rozwojowych wymieniono trzy następujące

1. Zapewnienie bezpieczeństwa – 85,7%
2. Potrzeba akceptacji – 71,4%
3. Równorzędnie na trzecim miejscu uplasowały się dwie odpowiedzi –
 - Kształtowanie umiejętności uczenia się – 61,9%
 - Kształtowanie umiejętności społecznych – 61,9%

Na pytanie dotyczące metod i sposobów rozpoznawania potrzeb uczniów, najwięcej (90,5%) uzyskały dwie odpowiedzi: 1) obserwuję zachowanie każdego ucznia 2) wymieniam się spostrzeżeniami z innymi nauczycielami.

Podobna liczba ankietowanych (90,2%) udzieliła odpowiedzi – rozmawiam z uczniami. Najmniej ankietowanych nauczycieli, zaledwie dwóch (9,2%) przyznaje, że prowadzi badania ankietowe wśród uczniów i rodziców.

Uzyskanie informacji na temat indywidualnych potrzeb uczniów, daje efekty w postaci zastosowania konkretnych działań. Wśród nich wymienić należy:

- uwzględniam formy, metody i sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych – 90,5%,
- stosuję zróżnicowane metody, formy pracy, środki dydaktyczne – 85,7%,
- uwzględniam zróżnicowane style uczenia się uczniów (wzrokowcy, słuchowcy, kinestetycy) i różne tempo pracy – 47,6%,
- różnicuję zakres materiału, rodzaj zadań i stopień trudności – 81%,
- uwzględniam zalecenia zawarte w opiniach i orzeczeniach PPP – 85,7%,
- w razie potrzeby wspomagam uczniów indywidualnie podczas ich pracy na lekcji – 81%,
- każdemu uczniowi stwarzam okazję do odniesienia sukcesu – 71,4%,
- różnicuję kryteria oceniania – 52,4%,
- monitoruję zaangażowanie się w zajęcia, sposób wykonywania zadań -71,4%,
- każdemu uczniowi udzielam kształtującej informacji zwrotnej – 47,6%,

100% ankietowanych nauczycieli zapoznało się z opiniami i orzeczeniami PPP. Zalecenia PPP stosują również wszyscy nauczyciele – 61,9% zawsze; 38,1% często

Wszyscy ankietowani analizują efekty podejmowanych przez siebie działań – 100%. Jako mierniki efektywności podejmowanych działań wymieniono:

- a) Poprawę wyników w nauce – 66,7%
- b) Wyeliminowanie lub zmniejszenie natężenia trudności edukacyjnych – 42,9%
- c) Wzrost motywacji – 85,7%
- d) Większe zaangażowanie w realizowane zadania – 66,7%
- e) Nabycie umiejętności budowania relacji z rówieśnikami, zmiany w postawach i zachowaniu uczniów – 57,1%

Wszyscy nauczyciele zaobserwowali zmiany po zastosowaniu określonych działań. Żaden z ankietowanych nie zaznaczył odpowiedzi – nie uzyskałem żadnych wyników.

14,3% ankietowanych zauważyło przejawy dyskryminacji wśród uczniów. Wśród zjawisk negatywnych wymieniono:

- wytykanie osób gorzej usytuowanych materialnie, pochodzących z rodzin zastępczych, wycofanych społecznie ,
- brak akceptacji, odtrącenie,
- obrażanie, dokuczanie.

13 nauczycieli wymieniło działania, które podejmują w celu eliminacji zjawisk związanych z dyskryminacją:

- rozmowa – tłumaczenie / indywidualna,
- pogadanki,
- godziny wychowawcze poświęcone tolerancji,
- jasne i konsekwentnie stosowane zasady,
- stałe kontakty z rodzicami,
- realizacja tematów z zakresu praw dziecka.

21 nauczycieli (100%) udzieliło odpowiedzi na pytanie – „Jakie działania podejmuje szkoła w celu indywidualizacji procesu nauczania?”

- Najwięcej, bo aż 20 (95,2%) ankietowanych uznało, że
 - 1) stosowane są oceny za zaangażowanie i chęć podejmowania dodatkowego wysiłku
 - 2) Umożliwienie prezentowania swoich możliwości podczas imprez, uroczystości, spotkań, apeli,
- Kolejne działanie, to możliwość poprawy oceny 90,5%
- Powyżej 80% uzyskały
 - 1) stosowanie nagrody książkowej
 - 2) stosowanie pochwały na forum klasy
 - 3) przygotowanie i udział w konkursach

- 38,1% (8 nauczycieli) procesem indywidualizacji obejmuje całą klasę; 33,3% (7) tylko tych wskazanych przez pedagoga lub PPP, natomiast 28,6% (6) większość uczniów.

Podsumowanie:

- 1 Szkoła rozpoznaje możliwości psychofizyczne, potrzeby rozwojowe, sposoby uczenia się oraz sytuację społeczną ucznia i wykorzystuje wyniki przeprowadzonych diagnoz do planowania pracy z uczniem.
- 2 Nauczyciele różnicują cele zajęć, metody nauczania i uczenia się, w taki sposób, aby każdy z uczniów mógł osiągać sukcesy na miarę swoich możliwości.
- 3 Szkoła udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej i współpracuje z PPP.
- 4 Szkoła wspomaga indywidualny rozwój uczniów poprzez zapewnienie im zajęć, metod i form pracy adekwatnych do rozpoznanych potrzeb.
- 5 Współpraca szkoły z instytucjami wspierającymi rozwój uczniów jest efektywna i adekwatna do ich potrzeb i sytuacji społecznej.
- 6 W opinii ankietowanych nauczycieli w szkole w niewielkim stopniu występuje zjawisko dyskryminacji i nierównego traktowania dziecka - ucznia.
- 7 W celu eliminacji zjawisk związanych z dyskryminacją nauczyciele podejmują szybkie i konsekwentne działania o charakterze indywidualnym i grupowym /klasowym.

Wnioski:

1. W dalszym ciągu kontynuować zadania związane z rozpoznawaniem indywidualnych potrzeb uczniów.
2. Kontynuować wprowadzanie różnorodnych form i metod pracy, mających na celu wspieranie indywidualnego rozwoju ucznia.
3. Budować dobre relacje z rodzicami uczniów poprzez systematyczne przekazywanie informacji na poziomie: nauczyciel – rodzic.
4. Nadal kształtować i wdrażać wśród dzieci postawy wrażliwości wobec wszelkich form dyskryminacji i agresji.

2.3. Ankieta dla rodziców

Opracowanie: A. Snażyk, D. Kowalska

Ankieta wypełniło 77 osób; nie wszyscy ankietowani udzielili odpowiedzi na każde z pytań.

1. Czy nauczyciele rozmawiają z Panią/Panem o potrzebach i możliwościach (w tym uwzględniając sytuację społeczną) Pani/Pana dziecka? (74 odpowiedzi).

Największa liczba rodziców (41,9%) odpowiedziała, że TAK, ale dzieje się to rzadko; 17,6% ankietowanych stwierdziło, że nauczyciele rozmawiają na ten temat bardzo często; 13,5% rodziców udzieliło odpowiedzi, że tylko raz na początku roku szkolnego byli pytani o to zagadnienie; niepokoi fakt, że aż 17,6% stwierdziło, iż nigdy nie zostało zagadniętych na ten temat.

2. W jakim stopniu zajęcia pozalekcyjne w szkole są dostosowane do potrzeb i możliwości Pani/Pana dziecka? (76 odpowiedzi)

Aż połowa ankietowanych odpowiedziała na to pytanie twierdząco; 9,2% - raczej są dostosowane. Skrytykowało dostosowanie zajęć pozalekcyjnych 23,7% biorących udział w ankiecie.

3. W jakim stopniu zajęcia prowadzone w świetlicy są dostosowane do potrzeb i możliwości Pani/Pana dziecka? (76 odpowiedzi)

35,5% ankietowanych pozytywnie wyraziło się o dostosowaniu zajęć świetlicowych do potrzeb i możliwości uczniów; 25% odpowiedziało – raczej TAK, a 6,6 % odpowiadających stwierdziło, iż są niedostosowane; należy dodać, iż 18,4% badanych rodziców zaznaczył odpowiedź „moje dziecko nie korzysta z zajęć świetlicowych”.

4. Jeśli Pana/Pani dziecko uczestniczy w zajęciach pozalekcyjnych organizowanych przez szkołę (zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych, specjalistycznych, rewalidacyjnych, rozwijających uzdolnienia, innych) to, czy Pani/Pana zdaniem przynoszą one efekty w postaci: (można było zaznaczyć kilka odpowiedzi) (62 odpowiedzi)

Najwyższy wynik (43,5%) uzyskała odpowiedź „rozwoju zdolności”; tuż za nią uplasowała się odpowiedź (35,5%) „poprawy wyników w nauce”; na „wzrost motywacji” wskazało 29% ankietowanych; na „podniesienie samooceny dziecka” – 25%; najmniejsze wartości procentowe uzyskały odpowiedzi: wyeliminowania dysfunkcji – 9,7% i efektywnego uczenia się – 4,8%.

5. Świetlica umożliwia mojemu dziecku odrabianie lekcji: (75 odpowiedzi)

66 % ankietowanych odpowiedziało na to pytanie twierdząco; 13,3% twierdzi, że raczej nie; natomiast 21,3% zaznaczyło odpowiedź „moje dziecko nie korzysta z zajęć świetlicowych”.

6. Wychowawca mojego dziecka służy mu radą i wsparciem w sytuacjach trudnych. (76 odpowiedzi)

Niemal połowa ankietowanych (44,7%) odpowiedziała - zdecydowanie TAK, 35,5% - raczej TAK; natomiast po 6,6% ogółu ankietowanych wskazało odpowiedzi: raczej NIE, zdecydowanie NIE, nie wiem.

7. Nauczyciele uczący moje dziecko, służą mu radą i wsparciem w sytuacjach trudnych. (75 odpowiedzi)

Największa liczba ankietowanych (53,3%) zaznaczyła odpowiedź – raczej TAK; 20% - zdecydowanie TAK; 20% odpowiadających rodziców negatywnie wyraziła się na temat pomocy i wsparcia udzielanego dzieciom przez nauczycieli uczących.

2.4. Wywiad z dyrektorem

Opracowanie: A. Mulik, G. Łysoń

1. Jakiego rodzaju potrzeby i możliwości rozpoznane są w wyniku prowadzonej diagnozy?

W szkole traktuje się priorytetowo zaspokajanie potrzeb uczniów dotyczących indywidualnego rozwoju. Nie do przecenienia są działania zmierzające do ich rozpoznania opierając się na prowadzonym procesie diagnoz, opartych na obserwacji uczniów, deklarowanych przez nich zainteresowań, predyspozycji, osiągniętych sukcesach.

2. W jaki sposób w szkole rozpoznaje się sytuację społeczną uczniów?

Sytuacja społeczna uczniów w wielu przypadkach wpływa decydująco na postawę dziecka, jego zachowanie, aktywność. Sytuację społeczną rozpoznaje się poprzez kontakty wychowawców z rodzicami, analizę kwestionariuszy osobowych z danymi, wywiadów indywidualnych, rozmowy z pedagogiem szkolnym.

3. W jaki sposób szkoła określa preferowane style uczenia się swoich uczniów?

Style uczenia się wybiera uczeń, a szkoła poprzez wychowawcę, nauczycieli przedmiotów, pedagoga zapoznaje wychowanków z istniejącymi metodami zwiększającymi efektywność procesu nauczania.

4. W jaki sposób i kto rozpoznaje potrzeby i możliwości uczniów na poziomie oddziału grupy świetlicowej danej klasy i szkoły?

Potrzeby, możliwości, talenty uczniów na poziomie oddziału rozpoznaje wychowawca klasy przy współpracy z rodzicami pedagogiem. Grupy świetlicowe są pod opieką wychowawców, którzy przy różnych aktywnościach dzieci obserwują ich zdolności i predyspozycje.

Organizowany w szkole cykliczny „Festiwal Małych Form Teatralnych” oraz „Festiwal Talentów” dają możliwość rozwijania talentów i zainteresowań uczniów dając szeroki obraz ich aktywności oraz rozwoju.

3. Wykorzystanie w procesach edukacyjnych narzędzi i zasobów cyfrowych oraz metod kształcenia na odległość

3.1. Ankieta dla uczniów

Opracowanie: R. Ziębikiewicz, K. Szafraniec

Ankiety wypełniło 123 uczniów z klasy 4 (28), z klasy 5 (1), z klasy 6 (41), z klasy 7 (35) i z klasy 8 (18).

Większość uczniów, bo ponad 80% korzysta podczas nauki zdalnej z laptopa. Na drugim miejscu, to jest 36%, korzystają oni z telefonów. Najmniej korzystają z komputerów stacjonarnych i tabletów.

Podczas lekcji uczniowie korzystają najczęściej z podręcznika i ćwiczeń (88%). Wielu uczniów wskazało że na lekcjach korzystają również z zasobów YouTube i zasobów wydawnictwa WSiP. Nieco mniej uczniów zaznaczyło, że nauczyciele korzystają na zajęciach z kart pracy i prezentacji opracowanych w Office albo z e-podręczników. Uczniowie na lekcjach korzystają ze stron MEN, multibooków, telewizji publicznej, blogów nauczycieli, Khan Academy, Matlandii.

Nauczyciele podczas zdalnego uczenia korzystają z wielu aplikacji. Najwięcej, bo aż 82% uczniów, podało Testportal. Nie rzadziej korzystają z Microsoft Office 365, Quizlet, Quizizz, czy Kahoot. Ponad 46% uczniów wskazało, że na zajęciach korzystają z tablicy interaktywnej. Najmniej wykorzystywane są takie aplikacje jak Google Document, Canva, Wordwall, LearningApps, www.liveworksheets.com, Bamboozle.

Najczęściej materiały i zadania uczniowie otrzymują przez MS Teams, prawie 88% uczniów wskazało tę formę przesyłania informacji. Kolejnym sposobem była publikacja materiałów w e-dzienniku, poprzez stronę pomocniczą do nauki zdalnej w szkole <https://sites.google.com/view/sulow> orz przez email. Najrzadziej uczniowie otrzymują zadania przez komunikatory np. Skype, Messenger, grupy na Facebooku.

Uczniowie, ponad 80%, korzystają na lekcji materiałów edukacyjnych udostępnionych przez nauczyciela oraz oglądają fragmentów filmów. Nauczyciele na zajęciach wykorzystują często opracowane przez siebie materiały, quizy interaktywne oraz programy do nauki programowania. Liczni uczniowie wskazują ćwiczenia interaktywne i gry edukacyjne jako sposób zdobywania wiedzy. Najmniej uczniów podało korzystanie z płyt CD, pracę w grupach, eksperymenty i projekty z wykorzystaniem technologii cyfrowych. Niestety niewielu uczniów samodzielnie wyszukuje materiały na lekcje i samodzielnie tworzy takie zasoby.

Budujące jest to, że większość uczniów, bo ponad 85% uważa że narzędzia i metody wykorzystywane przez nauczycieli podczas lekcji pomagają im zrozumieć omawiany materiał.

Ponad 70% uczniów rozwinęło swoje umiejętności posługiwania się komputerem podczas nauczania zdalnego.

Większość uczniów, ponad 85%, wskazało że woli lekcje online na żywo za pomocą aplikacji Teams. Pozostałym uczniom bardziej odpowiadałby praca samodzielna z materiałami instrukcją od nauczyciela umieszczana na stronie szkolnej lub otrzymanej e-mailem.

Uczniowie na końcu ankiety mogli podać swoje uwagi dotyczące zdalnego nauczania. Większość z nich nie miała uwag. Uczniowie jako problem podali za długi czas trwania lekcji (ponad 30 minut) lub za krótki czas trwania lekcji (15 minut). Czasem lekcje z niektórych przedmiotów w ogóle się nie odbywają, co im przeszkadza. Oczekują że trudniejsze zagadnienia będą tłumaczone na dodatkowych zajęciach. Uczniowie skarżą się również na brak zrozumienia ze strony nauczycieli np. uczeń ma problem z Internetem lub aplikacją Teams i za to ma karę. Jeden z uczniów podał kilka uwag na temat przeprowadzania sprawdzianów na Testportalu „Kartkówki/Sprawdziany, które robimy na tesportalu mogli by sprawdzać nauczyciele a nie komputer, bo często prawidłowa odpowiedź jest nie zaliczana, ponieważ w kluczu jest zapisana z małej litery itp. Możliwość cofania pytań na Testportalu (łatwiej umiarkować czas na wszystkie pytania) np. uczeń podczas pisania najpierw robi najłatwiejsze a potem większość czasu przeznaczają na te trudniejsze, a w momencie, gdy nie ma możliwości powrotu. Nie łączenie się na zespole podczas pisania sprawdzianu (chyba, że na chwilę aby wszyscy wiedzieli, że jest sprawdzian), ponieważ gdy są otwarte Teamsy i np. Tesporatal, Internet gorzej działa niż gdy jest włączona pojedyncza strona”.

Wnioski:

- Nauczyciele powinni stosować różnorodne metody i narzędzia do przekazywania wiedzy uczniom, oni to naprawdę doceniają.
- Uczniowie oczekują od nauczyciel trochę więcej zrozumienia i empatii.
- Warto byłoby wprowadzić więcej pracy samodzielnej uczniów z zasobami lub samodzielne ich tworzenie.
- Nauczyciele powinni więcej korzystać z tablic interaktywnych, bo jak pokazuje ankieta wielu z nich woli mieć informacje zapisane na tablicy, mogą wtedy sprawdzić poprawność zapisu.

3.2. Ankieta dla nauczycieli

Opracowanie: A. Tyczyńska

W ankiecie wzięło udział 23 nauczycieli zarówno pracujących w klasach 0-3, jak i klasach 4-8. Wśród ankietowanych 61% stanowili nauczyciele ze stażem pracy większym niż 25 lat. We wszystkich pytaniach nauczyciele mogli zaznaczać więcej niż jedną odpowiedź.

Nauczyciel w czasie lekcji online korzystają z różnych zasobów, najczęściej są to filmy dostępne w serwisie YouTube (91%), strony i zasoby wydawnictwo (74%) oraz multibooki (70%), e-podręczniki (61%), strony udostępniane przez MEN (48%). Nauczyciele samodzielnie opracowują materiały takie jak karty pracy (70%), czy prezentacje/filmy (57%). Rzadziej i bardzo rzadko wykorzystują materiały telewizji publicznej, materiały udostępniane na blogach innych nauczycieli czy Khan Academy. Prawie wszyscy nauczyciele wykorzystują papierowe materiały, jakimi dysponują uczniowie (podręcznik, zeszyt ćwiczeń).

Oprócz stron internetowych nauczyciele wykorzystywali aplikację MS Teams (91%) oraz inne składniki pakietu MS Office (np. MS Forms). 37% nauczycieli wykorzystywało Testportal, a 32% Dokumenty Google. 27% używało aplikacji umożliwiającej pisanie na tablicy (np. Open Boards, Microsoft WhiteBoard). Mniej niż 20% nauczycieli korzysta z aplikacji tj. Quizizz, Kahoot, LearningApps, Genially, liveworksheets.com

Lekcje zdalne prawie wszyscy nauczyciele prowadzili „na żywo” z wykorzystaniem MS Teams (91%). 70% ankietowanych wysyła materiały uczniom innymi kanałami (e-mail, e-dziennik, strona do nauczania zdalnego) do samodzielnej pracy, które uczniowie odsyłają. 30% ankietowanych wysyła przygotowane materiały do samodzielnej pracy jednak uczniowie nie musieli odsyłać swojej pracy. 17% przygotowuje własne filmy z materiałem dla uczniów.

Zadania dla uczniów nauczyciele: zamieszczali na MS Teams (74%), zamieszczali na stronie pomocniczej do nauki zdalnej (44%), wysyłali przez e-dziennik (65%), e-mail (57%), komunikatory i portale społecznościowe (35%).

Ankietowani opisali swoją typową lekcję online:

- korzystam z materiałów edukacyjnych, które udostępniam na ekranie komputera, aby uczniowie je widzieli (87%),
- uczniowie oglądają fragmenty filmów np. z portalu YouTube (73%),
- w czasie lekcji korzystam ze swoich autorskich opracowań np. prezentacji multimedialnych, dokumentów w Wordzie itd. (64%),
- wykonuję z uczniami ćwiczenia interaktywne (50%),
- uczniowie rozwiązują quizy interaktywne (41%).

Rzadziej nauczyciele deklarują, że

- uczniowie samodzielnie tworzą zasoby cyfrowe np. plakaty, prezentacje (32%),
- uczniowie wyszukują w domu cyfrowe materiały i prezentują na lekcji (23%),
- uczniowie grają w cyfrowe gry edukacyjne (23%),
- uczniowie odsłuchują płyty CD materiałem edukacyjnym (18%),
- uczniowie pracują w grupach z wykorzystaniem ICT np. redagują wspólnie dokument, prowadzą dyskusję w pokojach na Teams itd. (5%),
- realizujemy eksperymenty z wykorzystaniem technologii cyfrowych (5%),
- programujemy (5%),

Nauczyciele wiedzę na temat wykorzystania TIK na swoich lekcjach przede wszystkim czerpali z filmów instruktażowych na YouTube (83%) oraz od innych nauczycieli (83%), z artykułów w Internecie 79%, webinarów 70% i ze szkoleń 57%. W zdecydowanej mniejszości nauczyciele czerpali wiedzę z blogów eksperckich 26%, z konferencji 17%, z czasopism 17%, z wykładów 17%.

Na pytanie „Czy stosowanie narzędzi informacyjno-komunikacyjnych może podnieść efektywność kształcenia?” wszyscy nauczyciele odpowiedzieli twierdząco.

Zdecydowana większość nauczycieli uważa, że nauczanie zdalne wpłynęło na podniesienie ich wiedzy o nowoczesnych narzędziach TIK, które można wykorzystać w nauczaniu. Swoją biegłość w posługiwaniu się TIK nauczyciele oceniają średnio na 3,56 na 5. Aż 87% nauczycieli odczuwa potrzebę podniesienia swoich kompetencji w zakresie TIK. Prawie wszyscy nauczyciele (87%) uważają, że przygotowanie lekcji z elementami TIK, zajmuje więcej czasu niż tradycyjnej lekcji.

Prawie wszyscy nauczyciele deklarują, że po powrocie do nauki stacjonarnej zamierzają wykorzystywać narzędzia lub metody pracy stosowane w okresie nauki zdalnej. Nauczyciele zamierzają wykorzystywać przede wszystkim ogólnodostępne materiały, na przykład z serwisu YouTube, filmiki edukacyjne, prezentacja, quizy interaktywne, gdyż dostrzegają ich pozytywny wpływ na motywację i zaangażowanie uczniów podczas lekcji. Nauczyciele zamierzają wykorzystywać opracowane przez siebie materiały, notatki, testy np. w Testportalu.

Wśród najczęściej wymienianych przeszkód w stosowaniu nowych technologii w pracy nauczyciela najczęściej wymieniają brak odpowiedniego sprzętu lub przestarzały sprzęt w sali lekcyjnej, problemy z dostępem do Internetu, niewystarczająca wiedza i biegłość w stosowaniu narzędzi oraz czasochłonność przygotowywania samodzielnie materiałów. Nauczyciele jednocześnie zwracają uwagę na fakt, że nie w każdym wypadku użycie TIK jest zasadne. Nie należy zapominać, że nie wyćwicz się pewnych umiejętności tylko za pomocą komputera zwłaszcza tych, które potrzebują bezpośrednich obserwacji, doświadczeń, eksperymentów, pełnego i bezpośredniego zaangażowania się uczniów.

Podsumowanie

Okres nauczania zdalnego u wielu nauczycieli spowodował pokonanie pewnych barier i obaw dotyczących stosowania TIK na lekcjach. Konieczność prowadzenia nauczania online niejako wymusiła na nauczycielach poszukiwanie i wykorzystanie narzędzi, które pozwalały sprawnie i efektywnie prowadzić zajęcia oraz sprawdzać wiedzę uczniów na odległość. Z ankiet wynika, że nauczyciele wykorzystują różne zasoby (w zależności od specyfiki przedmiotu), do których mają łatwy dostęp, są proste w użyciu i dobrze je znają. Posługiwaniem się tymi narzędziami większość nauczycieli nauczyła się samodzielnie, oglądając instrukcje na YouTube, uczestnicząc w webinarach oraz ucząc się od innych nauczycieli. Mimo że poziom wiedzy na temat wykorzystania TIK na lekcjach podniósł się, to większość nauczycieli widzi potrzebę doskonalenia swoich umiejętności. Nauczyciele widzą braki w swoich umiejętnościach i potrafią sprecyzować swoje oczekiwania, czego chcieliby się nauczyć.

Wskazane byłoby zatem zorganizowanie szkoleń w szkole prowadzonych w formie warsztatów, w niewielkich grupach. Warsztaty powinny być dobrowolne, podzielone na konkretne zagadnienia np. dotyczące wybranych narzędzi i ich zastosowań w praktyce szkolnej. Zajęcia takie mogliby prowadzić nauczyciele informatyki oraz innych przedmiotów, którzy dobrze znają dane narzędzia (np. Testportal, LearningApps), znają ich możliwości, ale i ograniczenia. Podczas warsztatów nauczyciele powinni móc przekonać się, jak działa narzędzie z punktu widzenia ucznia oraz samodzielnie przygotować element lekcji, który wykorzystają na swoim przedmiocie.

Dobrze byłoby w zespołach przedmiotowych wymieniać się i zgromadzić bazę darmowych, łatwo dostępnych zasobów, które nauczyciel mógłby wykorzystywać podczas swoich lekcji. Linki do zasobów mogłyby być gromadzone na stronie szkoły lub w ogólnodostępnym pliku.

3.3. Ankieta dla rodziców

Opracowanie: B. Tarka, M. Piotrowska

Ankieta dla rodziców „Wykorzystanie w procesach edukacyjnych narzędzi i zasobów cyfrowych oraz metod kształcenia na odległość”- analiza wyników.

Ankieta została przeprowadzona wśród rodziców klas IV- VIII. W ankiecie wzięło udział 36 rodziców. Ankieta dotyczyła wykorzystania w procesach edukacyjnych narzędzi i zasobów cyfrowych oraz metod kształcenia na odległość. Ankieta składała się z 12 pytań. Pierwsze pytanie było pytaniem wielokrotnego wyboru, pozostałe jednokrotnego wyboru.

Pytanie 1. W jaki sposób nauczyciele komunikują się z Państwem?

25% rodziców odpowiedziało, że nauczyciele komunikują się z nimi przez Messengera, 44,4% rodziców odpowiedziało, że przez maila. 97,2% odpowiedziało, że zdecydowanie przez e-dziennik. 41,7% rodziców komunikuje się z nauczycielami poprzez sms lub telefon.

Pierwsze pytanie wyraźnie wskazuje na to, że e-dziennik jest tym najważniejszym narzędziem, poprzez które nauczyciele mogą komunikować się z rodzicami.

Pytanie 2. Czy nauczyciele kontaktują się z Państwem w sprawie Państwa dziecka?

58,3 % rodziców na to pytanie odpowiedziało tak, czasami. 36,1% rodziców odpowiedziało, że nie i tylko 5,6% odpowiedziało, że tak często.

Pytanie 3. Czy Państwa zdaniem zajęcia z wykorzystaniem narzędzi i zasobów cyfrowych są atrakcyjniejsze?

Rodzice uważają (44,4%), że zajęcia z wykorzystaniem narzędzi i zasobów cyfrowych nie są atrakcyjne. 38,9% rodziców nie mają zdania, jeżeli chodzi o wykorzystanie narzędzi i zasobów cyfrowych podczas lekcji. Tylko 16,7% rodziców jest na tak, jeżeli chodzi o wykorzystanie narzędzi i zasobów cyfrowych podczas zajęć.

Pytanie 4. Czy uważa Pan/Pani, że stosowanie narzędzi komunikacyjno-informacyjnych na zajęciach może podnieść efektywność kształcenia?

37,1% rodziców uważa, że stosowanie narzędzi komunikacyjno-informacyjnych podnosi efektywność kształcenia. Aż 42,9% rodziców uważa, że stosowanie takich narzędzi nie wpływa na podniesienie efektywności kształcenia. 20% rodziców nie wie, czy stosowanie takich narzędzi wpływa na podniesienie efektywności kształcenia.

Pytanie 5. Czy nauczyciele aktywizują uczniów do twórczego i innowacyjnego wykorzystania nowych technologii w procesie edukacyjnym oraz do własnego rozwoju?

30,6% rodziców uważa, że nauczyciele aktywizują uczniów do twórczego i innowacyjnego wykorzystania nowych technologii w procesie edukacyjnym. 33,3% rodziców uważa, że

nauczyciele nie aktywizują uczniów. 36,1% rodziców nie wie, czy nauczyciele aktywizują uczniów do twórczego i innowacyjnego wykorzystania nowych technologii w procesie edukacyjnym.

Pytanie 6. Czy uczniowie komunikują się za pomocą komputera w celu wymiany doświadczeń, oraz wspólnego rozwiązywania problemów edukacyjnych?

55,6% rodziców zdecydowanie uważa, że uczniowie komunikują się za pomocą komputera w celu wymiany doświadczeń oraz wspólnego rozwiązywania problemów. 33,3% uważa, że uczniowie się nie komunikują przez komputer. 11,1% rodziców nie wiem, czy uczniowie komunikują się poprzez komputer w celu wymiany doświadczeń lub rozwiązywania problemów edukacyjnych.

Pytanie 7. Jak często uczniowie korzystają podczas odrabiania lekcji z zasobów Internetu?

Na to pytanie 68,6% rodziców odpowiedziało, że często. 31,4% rodziców odpowiedziało, że rzadko. Nikt z rodziców nie odpowiedział wcale.

Pytanie 8. Czy Państwa zdaniem uczniowie na zajęciach nabywają umiejętności poszukiwania informacji, przetwarzania informacji i przechowywania informacji?

38,9% rodziców stwierdziło, że uczniowie na zajęciach nabywają umiejętności poszukiwania informacji jej przetwarzania i przechowywania. 44,4% nie potrafi powiedzieć, czy uczniowie nabywają umiejętności poszukiwania, przetwarzania i przechowywania informacji. 16,7% rodziców stwierdza, że uczniowie nie nabywają umiejętności poszukiwania, przetwarzania i przechowywania informacji.

Pytanie 9. Czy uczniowie uczą się w sposób przemyślany i odpowiedzialny wykorzystywać zasoby Internetu?

22,2% rodziców uważa, że uczniowie potrafią wykorzystać w sposób przemyślany zasoby Internetu. 19,4 % rodziców uważa, że uczniowie nie potrafią wykorzystać podczas nauki zasobów Internetu. Natomiast 58,3% rodziców nie potrafi odpowiedzieć, czy uczniowie potrafią wykorzystać podczas nauki zasoby Internetu.

Pytanie 10. Czy widzą Państwo postęp w umiejętnościach dziecka w posługiwaniu się komputerem i zasobami Internetu?

72,2% rodziców zdecydowanie jest na tak, jeżeli chodzi o postępy w umiejętnościach w posługiwaniu się komputerem i zasobami Internetu. 11,1% rodziców uważa, że uczniowie nie zrobili żadnego postępu w posługiwaniu się komputerem i zasobami Internetu. 16,7% rodziców nie potrafi wypowiedzieć się na temat postępu uczniów w posługiwaniu się komputerem i zasobami Internetu.

Pytanie 11. Ile czasu poświęca dziecko na naukę online/zdalną?

52,8% rodziców uważa, że nauka online zajmuje dziecku więcej czasu niż w nauczaniu tradycyjnym. 36,1% rodziców uważa, że nauka online zajmuje mniej czasu niż nauka

tradycyjna. 11,1% rodziców uważa, że nauka online zajmuje dziecku tyle samo czasu co nauka tradycyjna.

Pytanie 12. Czy kontrolujecie Państwo swoje dziecko w zakresie bezpiecznego korzystania z Internetu?

58,3% rodziców kontroluje swoje dzieci w zakresie bezpiecznego korzystania z Internetu. 38,9% rodziców odpowiedziało, że nie zawsze kontrolują swoje dzieci podczas korzystania z Internetu. 2,8% rodziców nie kontroluje swojego dziecka podczas korzystania z Internetu.

Wnioski po przeprowadzeniu ankiety:

- E-dziennik jest tym najważniejszym narzędziem, poprzez które nauczyciele mogą komunikować się z rodzicami.
- Nauczyciele powinni częściej kontaktować się z rodzicami w sprawie uczniów.
- Należy efektywniej wykorzystywać narzędzia i zasoby cyfrowe w procesie edukacyjnym.
- Nauczyciele powinni bardziej aktywizować uczniów do twórczego i innowacyjnego wykorzystania nowych technologii w procesie edukacyjnym oraz do własnego rozwoju.
- Nauczyciele powinni podczas zajęć wdrażać uczniów do nabywania umiejętności poszukiwania informacji, przetwarzania informacji i przechowywania informacji.
- Nauczyciele powinni wdrażać uczniów do przemyślanego i odpowiedzialnego korzystania z zasobów Internetu.

4. Skutki izolacji społecznej wynikającej ze stanu pandemii dla uczniów szkoły

4.1. Ankieta dla nauczycieli

Opracowanie: J. Musiałowska

W badaniu udział wzięło 20 nauczycieli: 6 nauczycieli uczy w kl. I-III, 11 nauczycieli uczy w kl. IV-VIII, 2 nauczycieli uczy w kl. I-VIII, jedna osoba nie udzieliła odpowiedzi.

1. Czy uczniowie częściej niż przed pandemią zgłaszają bóle głowy, brzucha lub innych części ciała?

- 50 % - nie jestem w stanie stwierdzić

- 50 % - nie

- 0 % - tak

2. Czy uczniowie są bardziej podenerwowani niż przed pandemią?

- 58 % - nie

- 37 % - nie jestem w stanie stwierdzić

- 5 % - tak

3. Czy obserwuje się u uczniów większe trudności z koncentracją uwagi?

- 65 % - tak

- 20 % - nie

- 15 % - nie jestem w stanie stwierdzić

4. Czy obserwuje się u uczniów smutek, lęk, rozdrażnienie?

- 50 % - nie jestem w stanie stwierdzić

- 40 % - nie

- 10 % - tak

5. Czy widoczna jest u uczniów mniejsza kondycja fizyczna niż przed pandemią?

- 60 % - nie jestem w stanie stwierdzić

- 25 % - nie

- 15 % - tak

6. Czy widoczne jest u uczniów obniżenie funkcji poznawczych?

- 40 % - tak

- 35 % - nie

- 25 % - nie jestem w stanie stwierdzić

7. Czy obserwuje się u uczniów nadmierne zainteresowanie rozwojem epidemii, co może świadczyć o lęku?

- 65 % - nie

- 25 % - nie jestem w stanie stwierdzić

- 10 % - tak

8. Czy izolacja wpłynęła negatywnie na kontakty z rówieśnikami?

- 60 % - tak

- 25 % - nie

- 15 % - nie jestem w stanie stwierdzić

9. Czy uczniowie zgłaszają problemy związane z przemocą (psychiczną lub fizyczną) ze strony rówieśników?

- 90 % - nie

- 10 % - tak

10. Czy uczniowie zgłaszają problemy związane z przemocą (psychiczną lub fizyczną) ze strony dorosłych?

- 95% - nie

- 5 % - tak

Podsumowanie

Trudno jest zbadać ten problem jeszcze w trakcie trwania izolacji.

Uczniowie klas starszych nie wrócili jeszcze do szkoły, więc nauczyciele nie mają okazji widzieć ich zachowania poza ekranem komputera w czasie zdalnych lekcji, stąd częstą odpowiedzią w ankiecie jest „nie jestem w stanie stwierdzić”.

Uczniowie nie zgłaszają częściej niż przed pandemią bólu głowy, brzucha i innych części ciała. Nauczyciele stwierdzili (poza jednym), że uczniowie nie są bardziej podenerwowani niż przed pandemią. Zdecydowana większość stwierdza, iż u uczniów obserwuje się większe problemy z koncentracją uwagi. Zdecydowana większość uważa również, że nie obserwuje się smutku, lęku, rozdrażnienia. Ponad połowa nauczycieli nie jest w stanie stwierdzić czy obniżyła się u uczniów kondycja fizyczna. Nauczyciele, którzy udzieli odpowiedzi w nieznacznej większości stwierdzili, że nie. Zdecydowanie większy **problem uczniowie mają z funkcjami poznawczymi, większość zauważa obniżenie się tych funkcji**. Zaledwie dwie osoby zauważyły nadmierne zainteresowanie u uczniów skutkami pandemii, co świadczyć może o ich lęku. Zdecydowana większość ankietowanych zauważa, że izolacja wpłynęła negatywnie na

kontakty rówieśnicze. Dwoje nauczycieli otrzymało od uczniów zgłoszenia problemów związanych z przemocą ze strony rówieśników. Jednemu nauczycielowi zgłaszano problemy związane z przemocą ze strony dorosłych.

Podsumowując nauczyciele nie zauważyli u uczniów stresu związanego z sytuacją pandemiczną. Największym problemem tej sytuacji jest obniżenie funkcji poznawczych oraz problemy z koncentracją uwagi u uczniów, a także pogorszenie relacji z rówieśnikami. **Podkreślić również należy, że skutki izolacji uwidaczniać się będą dopiero po zakończeniu pandemii**

4.2. Ankieta dla rodziców

Opracowanie: E. Lech

W badaniu udział wzięło 119 rodziców, których dzieci uczą się w klasach I-III lub IV-VIII

1. Czy Pan/Pani zdaniem Wasze relacje z dzieckiem poprawiły się w czasie pandemii?

- 45,6% tak
- 28,9% nie
- 25,4% nie wiem

2. Czy Pan/Pani uważa, że Wasze dziecko będzie mieć trudności w nawiązaniu relacji z rówieśnikami po powrocie do szkoły?

- 59,1% nie
- 25,2% tak
- 15,7% nie wiem

3. Czy Pan/Pani jesteście zaniepokojeni stanem emocjonalnym swojego dziecka w czasie pandemii?

- 60,5% nie
- 37,7% tak
- 1,8% nie wiem

4. Czy Pan/Pani zauważyliście u swojego dziecka zwiększoną nerwowość, rozdrażnienie, lękliwość?

- 51,8% nie
- 48,2% tak

5. Czy Pana/Pani dziecko czuje się samotne w czasie pandemii?

- 56,9% nie
- 38,8% tak
- 4,3% nie wiem

6. Czy Pana/Pani dziecko w ciągu ostatnich tygodni miało kontakt z grupą rówieśniczą w życiu realnym (powyżej 2-3 osób)?

- 73,9% tak
- 26,1% nie

7. Ile godzin przed nauczaniem zdalnym Pana/Pani dziecko spędzało czasu na naukę po powrocie ze szkoły? (pytanie dotyczy rodziców, których dzieci uczęszczają do klas 4-8)

- 18,4% 0-1h
- 52,9% 1-2h
- 23% 2-3h
- 4% >3

8. Ile godzin aktualnie spędza Pana/Pani dziecko na nauce poza lekcjami zdalnymi? (pytanie dotyczy rodziców, których dzieci uczęszczają do klas 4-8)

- 25% 0-1h
- 36,4% 1-2h
- 27,3% 2-3h
- 11,4% > 3

9. W jaki sposób Pana/Pani dziecko spędza czas wolny? (można zaznaczyć kilka odpowiedzi)

- 49,1% przy komputerze
- 52,6% ogląda telewizję
- 25,9% czyta książki
- 42,2% rysuje, maluje
- 10,3% gra na instrumencie
- 25,9% nudzi się
- 37,1% gra w piłkę
- 62,9% lepi z plasteliny, układa klocki

10.

Czy Pan/Pani uważacie, że nauczanie zdalne przynosi takie same efekty, co nauczanie stacjonarne?

- 92,2% nie

- 7,8 % tak

11. Czy zauważył Pan/Pani że w ciągu ostatnich tygodni pandemii Wasze dziecko częściej zgłasza? (można zaznaczyć kilka odpowiedzi)

- 67,4% zmęczenie

- 17,4% zamyka się w sobie

- 4,3% bóle brzucha, biegunki

12. Czy Pan/ Pani uważa, że wasze dziecko będzie mieć trudności w zawiązaniu relacji z nauczycielem po powrocie do szkoły?

- 75,4% nie

- 24,6% tak

Podsumowanie

Zdalne nauczanie, brak możliwości spotkania się z kolegami i koleżankami z klasy, wiele godzin spędzanych przed ekranem komputera, poczucie izolacji społecznej, niepewność co do odpowiedniego przygotowania się do egzaminów. Strach i smutek przed utratą kogoś bliskiego. Tego wszystkiego obecnie doświadczają nasze dzieci, jakie będą tego skutki trudno jest przewidzieć w trakcie trwania pandemii.

Okolo połowa rodziców podczas pandemii zauważyło poprawę relacji z dzieckiem. Dorośli nie obawiają się, że może mieć ono trudności w nawiązaniu relacji z rówieśnikami i nauczycielami po powrocie do szkoły. Większość osób nie jest zaniepokojona stanem emocjonalnym swojego dziecka. Jednak prawie połowa rodziców zauważyła u swojego dziecka zwiększoną nerwowość, rozdrażnienie, lękliwość. Osoby wypełniające ankietę, uważają ze ich dzieci nie czują się samotnie w czasie pandemii. Większość naszych podopiecznych w ciągu ostatnich tygodni miało kontakt z grupą rówieśniczą. Większość uczniów klas IV-VIII na nauce przed pandemią spędzało 1-2h w trakcie nauczania zdalnego 36,4% uczy się 1-2h a 27,3% uczy się 2-3h. Większość rodziców uważa że nauczanie zdalnie nie przynosi takich samych efektów jak nauczanie stacjonarne.

4.3. Ankieta dla uczniów

Opracowanie: I. Zyber, D. Haniszewska

1. Uczniowie mimo zaistniałej sytuacji, w której się znaleźli, nie odczuwają nadmiernego lęku i tylko czasami niewielka grupa czuje się samotna i przytłoczona.
2. Uczniowie utrzymują ze sobą bezpośredni kontakt, jednak dość sporej grupie czasami brakuje regularnych spotkań z rówieśnikami.
3. Zdecydowanie wzrosła aktywność uczniów w sieci (poza lekcjami).
4. Przez pandemię uczniowie nie zaniedbali wykonywania ważnych zajęć, jednak nie podejmują się nowych aktywności.
5. Najwięcej czasu zajmuje uczniom słuchanie muzyki, oglądanie filmów na Youtube, oglądanie telewizji, przeglądanie portali społecznościowych.
6. Najmniej czasu poświęcają na czytanie książek.
7. W czasie zdalnego nauczania skrócił się czas poświęcany na naukę (poza lekcjami online) do 1 godz.
8. Zwiększył się czas spędzany z rodziną.
9. Połowa badanych uczniów nie odczuwa lęku przed powrotem do szkoły, natomiast połowa ma obawy związane z powrotem do szkoły i są one w dużej mierze spowodowane lękiem przed nauczycielami.

4.4. Rekomendacje

Opracowanie: Agnieszka Macherzyńska

1. Po powrocie uczniów do nauki stacjonarnej należy zwrócić uwagę na stan emocjonalny dzieci – potrzebny będzie okres adaptacyjny, tak by uczniowie na nowo mogli przyzwyczać się do rutynowych obowiązków i oceniania. Nie należy w tym okresie obarczać uczniów zbyt dużą ilością kartkówek i sprawdzianów. Potrzebny będzie uczniom czas na uzupełnienie notatek w zeszytach lekcyjnych.
2. Należy również poświęcić czas na integrację dzieci w klasach, ponieważ uczniowie, mimo iż utrzymywali kontakt z pojedynczymi osobami, to odzwyczaili się od funkcjonowania w dużej grupie. Niektórzy uczniowie mogą być bardziej wrażliwi na ocenę rówieśników – zwłaszcza w okresie dojrzewania.
3. Należy wzmacniać motywację do nauki, pokazywać metody i techniki skutecznego uczenia się.
4. Po powrocie uczniów do szkoły należy również położyć duży nacisk **na aktywność fizyczną**, która w czasie pandemii Covid - 19 została w dużym stopniu zaniechana na rzecz portali społecznościowych, gier komputerowych i telewizji.
5. Należy zachęcać uczniów do czytania książek, ponieważ jest to aktywność, której uczniowie mimo izolacji poświęcili najmniej czasu.

6. Należy obserwować stan psychiczny uczniów i w razie potrzeby kontaktować się z rodzicami, by szukali pomocy specjalisty.
7. W obliczu narastających problemów emocjonalnych i psychicznych dzieci i młodzieży, zwłaszcza po tak długim okresie izolacji społecznej, ważnym aspektem pomocy psychologiczno-pedagogicznej jest zatrudnienie w szkole psychologa.

5. Wnioski

5.1. Kształtowane są postawy i respektowane są normy społeczne

Analizując przeprowadzone ankiety i wywiady stwierdzono że:

1. Szkoła kładzie duży nacisk na kształtowanie postaw i respektowanie norm społecznych.
2. Uczniowie znają zasady właściwego zachowania w szkole, mimo że nie zawsze są one przestrzegane.
3. Szkoła promuje zachowania pozytywne (na zajęciach w szkole, poza szkołą), które wg uczniów są potrzebne i zgodne z ich wartościami.
4. Uczniowie znają prawa i obowiązki ucznia.
5. W zdecydowanej większości czują się w szkole bezpiecznie, chociaż są miejsca, które wskazują na niebezpieczne (toaleta, boisko, korytarz, dziedziniec szkoły, szatnie).
6. Pomimo tego, że w szkole dużo mówi się o niebezpiecznych i złych zachowaniach, to jednak zdarza się, że uczniowie są świadkami niewłaściwych sytuacji, głównie obrażania i przezywania (wielokrotne wskazania).
7. Szkoła podejmuje różnorodne działania mające na celu eliminowanie zagrożeń.
8. Uczniowie w każdej sytuacji mogą zwrócić się o pomoc do wychowawców, innych nauczycieli, kolegów, koleżanek, pedagoga, dyrektora, innych pracowników szkoły.
2. 30 % ankietowanych rodziców nie wie, czy jego dziecko czuje się w szkole bezpiecznie, a aż 24% nie wie, czy w szkole podejmowane są działania eliminujące zachowania negatywne.
3. Świetlica szkolna zapewnia uczniom bezpieczne i higieniczne warunki pobytu, warunki do nauki, umożliwia rozwijanie zainteresowań, uczy organizacji czasu wolnego, umożliwia uczniom aktywność fizyczną
4. Świetlica włącza się w realizację działań w zakresie wychowania i profilaktyki poprzez rozbudzanie zainteresowań uczniów, zapewnianie im opieki, naukę zasad kultury, higieny i bezpiecznych zachowań, organizację czasu wolnego, współorganizację konkursów i uroczystości szkolnych.
5. Zdecydowana większość rodziców twierdzi, że w trakcie pobytu w świetlicy szkolnej, uczniowie uzyskują pomoc w odrabianiu zadań domowych i przygotowaniu do lekcji.
6. Nauczyciele realizują działania z zakresu wychowania i profilaktyki wynikające z potrzeb uczniów poprzez organizację imprez okolicznościowych, udział w projektach i konkursach, rozmowy z uczniami i pogadanki, odpowiedni dobór treści nauczania, kształtowanie postaw obywatelskich.
7. Szkoła wspiera rodzinę oraz uwzględnia w swoich działaniach potrzeby środowiska lokalnego;
8. Uczniowie rozwijają się wszechstronnie - w tym w wymiarze społecznym;
9. Uczą się szacunku jako podstawy życia społecznego oraz przygotowują się do życia w rodzinie, w społeczności lokalnej i w państwie;
10. Uczestniczą w działaniach z zakresu wolontariatu.

11. Większość nauczycieli na bieżąco dokonuje analizy skuteczności realizowanych działań wychowawczych i profilaktycznych poprzez rozmowy z rodzicami i uczniami, ankiety ewaluacyjne, obserwacje podczas codziennych zajęć szkolnych.
12. Rodzice uczestniczą w ustalaniu bądź modyfikowaniu zasad zachowania obowiązujących w szkole, poprzez regularne kontakty z nauczycielami, działalność Rady Rodziców, zatwierdzanie i opiniowanie dokumentów szkolnych.
13. Także podczas nauki zdalnej rodzice biorą aktywny udział w życiu szkoły wykorzystując do tego wszystkie dostępne formy komunikowania: e-maile, e-dziennik, portale społecznościowe, komunikatory.

5.2. Szkoła wspomaga rozwój uczniów z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji.

Przeprowadzono analizę zagadnienia za pomocą ankiet i wywiadów na poziomie wszystkich etapów edukacyjnych. Badaniem objęto uczniów, rodziców i nauczycieli. Wnioski z badania są następujące

1. Szkoła rozpoznaje możliwości psychofizyczne, potrzeby rozwojowe, sposoby uczenia się oraz sytuację społeczną ucznia i wykorzystuje wyniki przeprowadzonych diagnoz do planowania pracy z uczniem, na każdym poziomie edukacji.
2. Nauczyciele różnicują cele zajęć, metody nauczania i uczenia się, w taki sposób, aby każdy z uczniów mógł osiągać sukcesy na miarę swoich możliwości.
3. Szkoła udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej i współpracuje z PPP.
4. Szkoła wspomaga indywidualny rozwój uczniów poprzez zapewnienie im zajęć, metod i form pracy adekwatnych do rozpoznanych potrzeb.
5. W opinii ankietowanych nauczycieli w szkole w niewielkim stopniu występuje zjawisko dyskryminacji i nierównego traktowania dziecka - ucznia.
6. W celu eliminacji zjawisk związanych z dyskryminacją nauczyciele podejmują szybkie i konsekwentne działania o charakterze indywidualnym i grupowym /klasowym.
7. Zdaniem ankietowanych uczniów nauczyciele wierzą w ich możliwości oraz służą im pomocą w każdej sytuacji.
8. Nie wszyscy uczniowie deklarują, że nauczyciele rozmawiają z nimi na temat pasji, zainteresowań, doboru zajęć dodatkowych do preferencji i potrzeb.

5.3. Wykorzystanie w procesach edukacyjnych narzędzi i zasobów cyfrowych oraz metod kształcenia na odległość

1. Nauczyciele w trakcie zajęć online wykorzystują różnorodne narzędzia i zasoby cyfrowe.
2. Nauczyciele bardzo często samodzielnie opracowują karty pracy, prezentacje czy inne materiały, udostępniane uczniom podczas zajęć zdalnych.

3. Najczęściej wykorzystywana przez nauczycieli aplikacja, służąca komunikacji z uczniami to MS Teams (91%) oraz inne składniki pakietu MS Office (np. MS Forms).
4. Dodatkowe kanały komunikacji to poczta e-mail, e-dziennik, komunikatory, portale społeczne.
5. Wiedzę na temat korzystania z TIK nauczyciele czerpią przede wszystkim z filmów instruktażowych na YouTube, od innych nauczycieli, z artykułów w Internecie, webinarów i ze szkoleń.
6. Wszyscy ankietowani nauczyciele zgodnie twierdzą, że stosowanie narzędzi informacyjno-komunikacyjnych może podnieść efektywność kształcenia.
7. Zdecydowana większość nauczycieli uważa, że nauczanie zdalne wpłynęło na podniesienie ich wiedzy o nowoczesnych narzędziach TIK, które można wykorzystać w nauczaniu.
8. Prawie wszyscy nauczyciele deklarują, że po powrocie do nauki stacjonarnej zamierzają wykorzystywać narzędzia lub metody pracy stosowane w okresie nauki zdalnej.
9. Wśród najczęściej wymienianych przeszkód w stosowaniu nowych technologii w pracy nauczyciela najczęściej wymieniają:
 - brak odpowiedniego sprzętu lub przestarzały sprzęt w sali lekcyjnej,
 - problemy z dostępem do Internetu,
 - niewystarczająca wiedza i biegłość w stosowaniu narzędzi,
 - czasochłonność przygotowywania samodzielnie materiałów.
10. Zdaniem ankietowanych nauczycieli, nie w każdym wypadku użycie TIK, w trakcie procesu edukacji, jest zasadne.

5.4. Skutki izolacji społecznej wynikającej ze stanu pandemii dla uczniów szkoły

Na podstawie zgromadzonych danych ankietowani nauczyciele stwierdzili, że

1. Trudno w trakcie trwania procesu izolacji zbadać problem i jego skutki.
2. Nie stwierdzono nasilenia :
 - bólu głowy, brzucha i innych części ciała
 - uczniowie nie są bardziej podenerwowani niż przed pandemią
 - nie obserwuje się smutku, lęku, rozdrażnienia

Zaobserwowano natomiast :

- większe problemy z koncentracją uwagi
 - obniżenie się funkcji poznawczych
 - negatywny wpływ na relacje rówieśnicze
3. Podsumowując nauczyciele nie zauważyli u uczniów stresu związanego z sytuacją pandemiczną. Należy jednak zaznaczyć, że skutki izolacji uwidaczniać się będą dopiero po zakończeniu pandemii.

Ankietowani rodzice zaobserwowali natomiast :

- poprawę relacji z dzieckiem

- prawie połowa rodziców zauważyła u swojego dziecka zwiększoną nerwowość, rozdrażnienie, lękliwość
 - dorośli nie obawiają się, że ich dziecko może mieć trudności w nawiązaniu relacji z rówieśnikami i nauczycielami po powrocie do szkoły
4. Większość rodziców uważa, że nauczanie zdalne nie przynosi takich efektów jak nauczanie stacjonarne.

Analiza ankiety dla uczniów pozwala natomiast postawić następujące wnioski:

1. Uczniowie mimo zaistniałej sytuacji, nie odczuwają nadmiernego lęku i tylko czasami niewielka grupa czuje się samotna i przytłoczona.
2. Uczniowie utrzymują ze sobą bezpośredni kontakt, jednak dość sporej grupie czasami brakuje regularnych spotkań z rówieśnikami.
3. Zdecydowanie wzrosła aktywność uczniów w sieci (poza lekcjami).
4. Najwięcej czasu zajmuje uczniom słuchanie muzyki, oglądanie filmów na YouTube, oglądanie telewizji, przeglądanie portali społecznościowych.
5. Najmniej czasu poświęcają na czytanie książek.
6. W czasie zdalnego nauczania skrócił się czas poświęcany na naukę (poza lekcjami online) do 1 godz.
7. Zwiększył się czas spędzany z rodziną.
8. Połowa badanych uczniów nie odczuwa lęku przed powrotem do szkoły, natomiast połowa ma obawy związane z powrotem do szkoły i są one w dużej mierze spowodowane lękiem przed nauczycielami.

6. Rekomendacje

1. Przeprowadzić ankietę¹ wśród uczniów na temat zajęć pozalekcyjnych. Zebrać opinię na temat tego, jakich zajęć pozalekcyjnych chcieliby uczniowie w nowym roku szkolnym. W miarę możliwości organizacyjnych szkoły, dostosować ofertę zajęć pozalekcyjnych w roku szkolnym 2021/2022 do oczekiwań uczniów.
2. W roku szkolnym 2021/2022 wdrożyć działania profilaktyczne, aby zmniejszyć zjawisko obrażania i przezywania. O podejmowanych w szkole działaniach informować rodziców np. podczas spotkań z rodzicami, przez strony internetowe szkoły.
3. Zorganizować wewnątrzszkolne warsztaty z zakresu wykorzystywania TIK.
4. Promować aktywność fizyczną, która w czasie pandemii Covid - 19 została w dużym stopniu zaniechana na rzecz portali społecznościowych, gier komputerowych i telewizji.
5. Zachęcać uczniów do czytania książek, ponieważ jest to aktywność, której uczniowie mimo izolacji poświęcili najmniej czasu (np. zorganizowanie akcji czytelniczych promujących czytanie, konkursów czytelniczych na poziomie klas oraz zajęć bibliotecznych mających na celu zachęcanie do tej formy spędzania czasu wolnego)
6. Obserwacja uczniów po izolacji w razie potrzeby współpraca z rodzicami w zakresie konsultacji ze specjalistą.

¹ Ankietę przeprowadzono w maju 2021 r. wśród wszystkich uczniów klas 4-7